

COD:durerile16; 3.800; FOTO: 15 noiembrie

**Apariție editorială – „Din durerile Bihorului”
O carte-document despre neamul românesc**

Sala de ședințe a Protopopiatului Ortodox al Oradiei a găzduit ieri lansarea primului volum al unui cărți-document intitulată simbolic „Din durerile Bihorului – Pagini din lupta intelectualității române din Bihor pentru apărarea credinței, școlii și ființei naționale românești.” Lansarea s-a făcut într-o sală plină de intelectuali români, studenți seminariști, ofițeri în rezervă, simpli cetățeni.

Cartea face parte dintr-o serie proiectată de cinci sau șase volume care vor acoperi documentaristic perioada 1901-1914, o epocă de intense frământări în această parte a Imperiului Austro-Ungar, în care autoritățile vremii duceau o politică dură de maghiarizare forțată a românilor. În acest context, o luptă eroică și din păcate prea puțin mediatizată în zilele noastre, au dus intelectualii români, dascălii și preoții ortodocși, „inamicii” pe care puterea bicefală i-a persecutat pe toate căile. Tocmai această perioadă - până în preajma izbucnirii primei conflagrații mondiale care va mătura la finalul lui imperiile central-europene și va da semnalul nașterii statelor naționale - este cuprinsă în inițiativa editorială de excepție a celor trei autori. Astfel, prof. Ioan Popovici (fost director al Arhivelor Naționale Bihor), dr. Bujor Dulgău (actualul director al Direcției Județeană Bihor a Arhivelor Naționale) și preotul Ioan-Mircea Ghitea, doctorand în istorie, s-au înhămat la o cercetare minuțioasă și de durată printre miile de metri liniari de documente păstrate la Arhivele Naționale. În același timp, când toate volumele vor fi editate, va fi acoperi documentaristic, echilibrat și sistematic o perioadă consistentă din istoria românilor bihoreni prin lucrările: „Bihor – permanente ale luptei naționale românești (1892-1900), „1918 – Bihorul în epopeea unirii (1914-1919). Aceeași autori au finalizat însă alte două volume, care vor întregi pe mai departe istoria acestui ținut, așteptând însă un „român cu dragoste de neam și țară care să sprijine financiar tipărirea acestor izvoare istorice” după cum se exprima directorul Bujor Dulgău, fiind vorba de „Bihorul în perioada anilor 1919-1920” și „Românii ortodocși din Bihor sub ocupația hortystă (1940-1944).”

Revenind la primul volum, el conține documente care atestă exact ceea ce au găsit de cuviință autorii să pună în titlu. Apoi, documente și acte oficiale ce conțin măsuri de maghiarizare a populațiilor nemaghiare, a locurilor și localităților cu denumiri românești din fostul comitat Bihor, pagini din istoria literaturii române, sărbătorirea, aniversarea sau comemorarea în epocă a unor momente din istoria poporului român,

rezistența depusă de bisericile ortodoxă și greco-catolică pentru apărarea școlilor confesionale, înlocuirea limbii române ca limbă de predare cu limba maghiară, starea materială a locuitorilor români, pătrunderea ideilor socialiste în Bihor și altele.

Cartea apărută sub egida editurii „România în lume” într-un tiraj de 1.000 de exemplare nu ar fi văzut lumina tiparului fără aportul sponsorilor European Drinks, Camera de Comerț și Industrie Bihor, Biroul Notar Public Drăgoi Ilie, Cabinet de avocatură Popovici Liviu Nicolae, Ecojur Consulting, Repcon, Robimex, Leonardo, David&Edith SRL. Prezentarea cărții și a autorilor a fost susținută de protopopul ortodox al Oradiei, Octavian Dorel Rus, col. (r) Dumitru Demian, istoricii Mihai Drecin și Viorel Faur.

Daniel MAN